

Baltijas Semkapis.

Apsteljams:
Rēdatzijas mahjā, Jelgavā, Katoku eels № 2.
Rīhgā: Schilling'a, Kapteina un Luzava grahmatu-
hodis un pēc lopināta Lerdendorff, pils. Kettun-
rēla № 13. Žītās pilsehtas: mījās grahmatu-hodis.
Už laukeem: pēc pagasta-walbēm, mahzitajeem,
Stolotajeem, &c.

Nº 18. Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedetas išnahk Peeliūnus ar stahsteem un derigu laika-kawelli; malkš 1 rub. par gadu, 50 kāp. par pusgadu. **1878.**

222 a f j a

Maria:
 Ar Peelikumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 f.
 Bes Peelikuma: par gadu 2 rub. par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 f.
 Par peejutischanu ar pastu us latru esemplari, ween' alga waj ar jeb bes Peelikuma, jamatsja 60 kap. par g. un 35 kap. par $\frac{1}{2}$ g. Slubinajumus peream vifas apstolejamas weetlas pret 8 kap. par sifku rindiu.

4. gads.

100 Jelgavā, 3. maijā.

Rahdītājs: Kneeschu ezechana pāvāsari. Koka-ogles kā augu mehsti. Kā spargels ja=audsina. Kur un kā Latv. behrni mahzahs Latv. walodu. Schlehde. Daschadas finas: no eelschsemehmi; politikas pahrstaks; wijsaunatas finas. Atbilbes. Sadīshwe un finatnība: Alfreds Krups. Kauli ūimiba. Gudrs īuns. Jau-tajumu un isskaidrojumu lastite. Sludināumi.

Saimneezibas nodata.

Kweeschu ezeschana pawasari.

Kurjemes višču lopſch. beedr. žapulžē, 9. marta par galwaſ
mehſloſchanu uſ ſweeſcheem runajot, G. Mathers wiſai droſchi uſteiza,
ka ſweeſchu lauks paواſari ja-ezē. (Ef. ari „Balt. Seml.“ Nr. 12
no ſch. g.) Daſchi, to laſidami, warbuht galwu kratija, bihſtiidamees,
ka zaur ezeſchanu par daudſ augu iſmaitatu. Nu pat atrodu Wahzi
laikvalſtā „Nordd. Landwirth“ jaunu peerahdijunū, ka ſweeſchu eze-
ſhana paواſari wiſai deriga, un zeredamis, ka tas eefpehs daſcham
labam ſchaubiſchanos par ſcho leetu iſgaifinat un maſakais uſ iſmeh-
giņaſchanu pamudinat, ja kur ezeſhana wehl war notilt, paſneedſu
min. rakſtu iſhumā ari „Balt. Seml.“ laſitajeem. „Nordd. Landwirth“
jeb Seemeſ-Wahzijsas ſemkopis rakſta tā:

Kveeschhu ezeschana pawasari ir wiseem pasihstama leeta, par fo dauds un daschfahrt ir runats, bet kas tikai retam teek ißdarita. Kas to darijis, tas to gan ne kad naw noschehlojis; bet kad ihstenais laiks preefsh tam nahk, tad jau ik fatram ta' ka' ta' darba pilnas rokas, lai nahkoschàs waferas fehjas waretu laikà notift. Bet tad ari kveeschhu ezeschanai janoteek, kad lauks jau deesgan saus un kad patlaban leetus nahk, ta' ka pehz no-ezeschanas tuhdal lihst re. Wifus schos nofazijumus nu gan gruhti nahlahs ispildit un it ihpažhi weenâ deenâ. Tadehfschi laimes deena eesfahkumâ negrib labprahf atnahkt un eekam labi apfplatamees, jau ir par wehlu. — Bet ja kveeschhu lauks tuhdak pehz apfesfchanas dabù loti stipri leetu, ta' ka semes wirskahrt, — kas jo stiprals mahls, jo felnigaki uhdeni ustura — par eejauwu pahrwehrschahs, un kad wehl seemâ lahdas reises ta' noteek, tad finams semes wirskahrt zaur to ta' fabeese, ka wisi zaurumini tanî paſuhd, kas zaur druwas ruhgshamu zehluschees, un semes wirfù nogulahs tif zeeta garosa, ka gaiss zaure to zauri nespeli semè eespeestees; ka protams, tad ta tif waijadfiga gaisa darboschanahs pee semes wirskahrtas newar wairs notift. Wehl ne kas dauds nekait, ja pawasaris ir filts un dauds augliga leetus atness waj ari, ja seme loti spehziga, agri apfehta un fehja stipri eesfahlu, ta' ka wina semi apfeds, ja tad pawasara filtums laikà dabù semè eespeestees, tad ta garoja daschfahrt isdrup un semes wirskahrt war atkal ar gaisu satistees. Bet kad otradi gadahs, kad filta pawasara weetâ ifsauninabami austreuma wehji pahr lauku puhfdami semei mitrumu iswelt, tad garoja gatawa, wehlaſ ta' faspolahgft, zaure plisfumeeäm ahtri ifgaift wiß mitrumus if semes un seme paleek pahrak saufa. Mahlu semei ifschuhstot un faspolahgftot neween augu sihkas faknites teek faplositas, bet (un tas wehl leelala ne-

laime) lihds ar mitrumu iisgaist ari dauds auglīgas gahes is semes viesturātās, it ihvāši slahpeklis. Sinams ka no kweeschu planjas tad mas sas sagaidams.

Ja un kam tahds kweeschu lauks buhtu, tad war meerigi un droshchi to ezet, jo ezeschana ir tas droschakais lihdsekkis, scho kaunumu nowehrst. Ezeschanai ja-israuga tas laika brihdis, kur pa drunu jau sirgus war west, bet tai wehl ir lihds pat wirsum seemas mitrums eeskha un ta tikai tik tahl fausa, ta rulis (blukis), kas zeeschi pehz ezeschahm nocht, newalka waj ne-apkehse. Ja semes wirsus jau par dauds fauss un iskoltis, tad sinams wišlabakais brihdis jau ir nokawets un jagaida us teetu, kas iskaltuscho wirskahrtu atkal ismehrže zauri. Ezeschanai janem ſtipri ajas ezeschas un ja tahs neker deesgan dſili, tad tahs til taht ja-apgruhtina, ta winas masakais 2 lihds $2\frac{1}{2}$ zelas ſemē eespeeschahs. Pehz ezeschahm tuhlin janahkt blukim, lai israuslitos kweeschu augus tuhlin miträ ſemē peespeesch. — Baur ezeschamu — ja to ar. prahku isdara — uſ prastu un droshchu wihi atkal atlakhi jetu gaifam un filnram ſemē eeskha un ari aifkare, ta mitrums un gahses nedabu if semes isgarot un ſeme pahral ne-iffchuhst. — . — p.

Koka-ogles fà auqu mehsit.

Smalku toka=oglu labums pee stahdu augščanas jau labi finamis, bet, kā leekahs, wehl naw gluschi pilnigi išmehginats, tapehž ari šeħe „Balt. Seml.“ pañneedju taħdus išmehginajumus schai leetā no mah-zita Baireeschu semkopja, Ħinnejx lunga, kuri ari Baltijas dahrfa-konejjeem un īemkowieem leelabs ibsti deriag un eewehrojami buht.

Zau sinams, ka osolu misa, kas ahdmineem ahdas raudsejot at-seet, no dahrueekeem teef isleetota preeskch stahdu taiffschanas, ko podos andse un lam zil nezil semes filtuma waijadsgis. Bitas semes, par peem. Bairijä, kur osolu misa naw dabujama, isleeto preedes misu, bet schi isdod daudz mašak filtuma. Lai scho filtuma truhkumu wa-retu nowehrst, Funkes k. cedomajahs sagruhstas foku-ogles isleetot; bet stahdi ari ihša laikä israhdija pa wiham sawadu augšchanas spehku. Lai redjetu zil ogles ir derigas, kad winas sajauktas ar ziteem wee-leem, winsh sajanza $\frac{1}{3}$ sagruhstu oglu, $\frac{1}{3}$ lopu mehſlu un $\frac{1}{3}$ melnas semes un schi maiſijumā pahrstahdija sawus augus. Leela starpiba drīhs gadijahs starp stahdeem, kas maiſijumā auga un starp teem, kas tikai ar mehſleem sajauktā semē bija stahditi. Ihpaschaj stahdu ūchirai (pereskia) pahru nedetu laikä isanga no 1—10 pehdu garas lapas, zita sorte isdewa tik dauds ūcheklu, ka tas libds ūchim nebija peeredsets; daschi augi, kas jau bija ūchukchi puht, uſ tahdu wihsi sajauktā semē pahrstahditi peenehnia sawu pirmaju iſskatu un ūspirtgumu, un dauds augu sortes dabija diwreis tik koplās lapas un ūpodrakus feedus ne ka agrat. Schee mehginajumi Fante k. pamudinaja dauds pura augu pahrstahdit tahdā semē, kura bija sajauktā ar diwi treschdalahm no melnas semes, un daschus pat tihras ogles. Spehziga augšchana peerahdija, ka ūchis weels wineem patihsams un derigs; bet par zil daſahur ogles tika pawairotas, to teežu ari wairak uhdena waijadseja, jo ogles ahtri falst.

Tas pats, augščiā veeminetais semkopis, bija veenehmīš apkopīšanā iekļāva bagata mūžīgais ihpašnieks - dāhrs, kurus viņš at-

rada paſchā ſliktakā buhſchanā, jo leelaka daka no teem bija beſlapahm un ar ſlabdigem ſukaineem apmahkti. Winsch tuhlin pa- wehleja, wiſus ſtahdus tahdā ſemē pahrdehſtit, kura bija ar oglehmu ſajanakta, un pehz ſeſchu nedetu laifa koki iſrahdiya gluſchi zitadu un ſvehiqaku iſſlaku.

Ari ir sinams un eewe hrots, ka ogles ir teizams lihdseklis preeskdy
stahdu spehka un wefelibas atjaunošchanas, kas sahkušči niukt un
dselteni palikt. Ne leels pomeranzes koks, kuram bes ne kahdas ihpa-
šcas redsamas wainas lapas sahka nodseltet, dabuja žaur oglu pes-
palihdsibu tšchetru nedeku laikā apbrihnojamu augšchanas spehku.
Wiſs lihdseklis bija tas, ka minetam kokam ap sahnehm 6—7 werſhoki
dsitumā, seme tika atnemta un ar ſagruhſtahim oglehim pahrimihta.

Wifös schöss mehginajumös tifa isleetotas pulweri sagruhstaß
folu ogles no swelu kokeem, la par peemehru no preedes un egles
bet winahm bija leelsaks spehks, tad par seemas laiku bija stahweju-
schas taibä weetä, fur qats wareja peekkuht.

Augi, kurns ar ogku pulweri kopj, prasa gan wairak aplaisti schanas, jo gaijs zaar oglehm zauri ipeschahs weeglat pee hafnehm, ne ka zaar semi. un drihsak winahm flaviumu atnem. Sw.

Åå spargels ja-audſina.

Kad pawaſarā ſpargels hah̄ augt, ja-uſmekkē, ja grib brihnun
leelu ſpargeli iſaudſinat, taħds zelminſch kureſch ſtipras atwaſas dſen
un tafni no ſemes iſnah̄; tas tad ja-eebaſch tumſchſila ſtilla pudeles
laħla, kure ar ſpeekiſcheem ta wajjaga noſtiiprinat, ka wiña tafni wirſ
ta ſpargela ſtaħw un ar ſawu kaħlu puſſ zelaſ dſiki ſem ēeſpeeschahs.
Spargela kahtinſch nu aug, beſ gaſa un faules, pudele ahtri uſ aug-
ſchu liħdi winas dibinam un aug tapeeħ, ka wiñſch ne kaħda zourum
ne-atrod weenumehr gar pudeles feenahm projam, liħdi kamehr wiñ-
eekſhpusi ir peepildijis un pudele no ſemes iſzeſ. Ja ſpargels ti-
taħlu ir iſaudſis, tad wiñſch ar naſsi janvogreſch un pudele manig iġa-
ħafit. Taħda wiħże audſinats ſpargels ſwehra 24 lotes un bija lot
miħlids un qarſħhiq. Sw.

Sadzhwe un jinatriba.

Alfreds Krups. Geheimrahts Alfreds Krups ir weens no teem wiſu ewehrojameekem wiſreem if tagadejēem Eiropas apdīshmotajeem. Wina firma daudš, daudš panvairoja ēseneš pilſehtas slawu Wahzijā, jebču ſchi pilſehta jau bes tam bija ūlavena zaur ūweem ruhpneezibas un fabriku iſtrahdajumec. Krupa tehrauda- un tſchuguna-leetawas, bet wiſowairal wina leelgabali fabriki pahrschahs ap ēseni tā otrā ūewiſchla pilſehta, kas wehl plashaha, wehl bagataka un jo ūewehrojama ne kā pate ēsene. Krupa tehrauda-leetawas eetaiſes, pehz ta waren leela daudšuma, lotur tſchuguna, tehrauda un dſelscha ūagatano, jaunluhlo lā lahdha maja walſts, kur dſelscha ruhpneezibas Lehninsch ir Krups, lā wina Wahzijā ari pateescham ūauz, tam-dehk la wina eetaiſes pahrspehj ne ween wiſas eetaiſes Ruhres-ūpes aprinski, kur ēsene atrodabs, bet ari wiſa Wahzijā, kur Krupam ne-atradihs konkurenta jeb pretis-neela. — Alfreds Krups, Friedričha Krupa dehls, ir dfinis 1811. gada ēsene, tur wina tehwis, gadu pehz wina dſimſchanas, dibinaja ne leelu tſchuguna-leetawas fabriku, no taħs wiſu ūawu labllahſhanu zeredams un tai wiſu ūawu dſihwi dahwinadams. Pehz dibinataja nahves, 1826. gada, fabrika pahrgahja wina ūeewas ihpachumā, kura no ūawu uelaika wiħru uſſaħlo darbu tſchallit tahlak wedo un to wira it ihpachli zaure to eespehja, la winas dehls Alfreds alaſch pee tam debiſigu un uſzihligu dalibu nehma. Bet ihsteno un milſigo iſplatiſumu tehrauda-leetawas ſchē dabuja no 1848. gada, kur pehz mahtes nahves, Alfreds palika par weenigo fabriku ihpachneku. Wina iſtrahdajumi, to wintħ uſi pirmo paſaules iſtahbi Londonē bija aiffuhijs, pahrspehja wiſue zitus ſchinī ſind zaur ūawu warenu leelumu, tehrauda labumu un ahrigu glihtibu. Paſchiger Angli ne-uſdriftſtejabs wina iſtrahdajumeem zitadu ūlawu dot, lā tilai te wiſlabako, iſteildami wina iſtrahdajumus par teem wiſu brangakeem ſchinī ſind wiſu Eiropa un Amerikā. Krupa leelgabali „pehdejō laiku farðs“ eemantoja til leelu ūlawu la gan wiſa paſaule naun ne weena laikralſta, kas no ſchein leelgabaleem nebuhtu runafis; waj gan kur atradihs kahdu awiſju laſtaju, kas nebuhtu Krupa wahrdi ewehrojis? Ep. 146 ſchi ūlavena wiħra bilde rebsama. M. L.

Raulu nimibü (Sicht) tä „Prager lantwirtschaftl. Wochenbl.“ rätsla, waro
zaur bišču duhreeneem vseetet. Sinotajs sala, ta wixa ſeevo ſeſchus mehneſchus a

Wispahriga data.

Kur un fa Latw. behrni mahzahs Latw. wasodu.

No Theodora Molanda.

(Beigumg.)

Tee nošajumi, kā Kurzemes laukskolu vireskomisija laidusi — mehs luhdsjam, šhos wahrdus ihpašchi eewehrot, Iai juščhanas nezel-
tos — ir likumigi, lihdi tee now atzelti, jo šči walde ir zaur Wiss-
aukstoko likumu eezelta un pehz ta wičai ir pilna teesiba, leetderigas
instručijas laist, kahdā wiħse školu likumi išpildami. Ka ūchħihs in-
strukcijas newar buht pret mineto likumu noluhku un garu, ir pats
par ūewi protams. Atzelt šhos nošajumus war uj diwejadu wiħsi:
a) pate ta walde, kas tos laidusi, un b) jo augstaka eestahde ūchin
leetā eekħħleetu Münisteru t.

To jautajumu, waj un sahda mehrā laukškolās Wahzu waloda mahzama, par ūewi apzerot, mums īchahdas domas apspree- īchanas deht jazeik preeskħa:

1. Mahzibas-waloda, tik seemas-, tik ta noſauktās gadaſkolās, war tikai Latweeſchu waloda buht, kā jau likums to rahda.
 2. Seemas-ſkolās, tadehk̄ ka tanis tik ihīs mahzibas-laiks, Wahzu waloda ne buht naw mahzama.
 3. Tas jautajums, waj pawiſam eespehjams un derigs, tautas behrnius, kas tikai elementariſku mahzibu ſpehj eeguhtees, ar tik dauds walodahm nopuslēt, no kurahm tee beidsot ne weenas fahrtigi ne=ee=mahzahs un ta ihsa laika dehk̄ ari nespēhj eemahzitees, — ſchis jautajums pelsna ruhpigu eeuehrofchanu un klaiju pahrfpreeschanu. Bet ne uſ ſahdu wiſſi un ne kād gada-ſkolās Wahzu walodai newar buht leelaks ſwars, ne kā Kreewu walodai, tadehk̄ ari Wahzu waloda muhſu gada-ſkolās, ja dauds pirmajā ſchirkā, war buht tikai mahzibas preefschmets, ne wiſ mahzibas-waloda, kurpretim Kreewu walodai, jau pehz likuma, kā mahzibas preefschmetam jabuht it wiſas ſchirkās.

scho simibu wahrguse un winas labā roka no tam bijuse pawisam nomehrdetā. Winsch padstādejīs, ka weens ar scho simibu fasimis semneeks kluvis newilshu no bitehm ūdurtās un no tam ari itin drihs pawisam atweselōjees. To ewohrojot winsch pērunajis ūanu ūewu, lai ta ari scho lihdelli mehžina. Winai peilita pē simas rokas trihs bites un ūahwa lai tāhs tilgī dur, lihds giftes puħħiši pawisam iſtukħosjahs. Panahkums pē tam bijis ūoti pahrsteidigs, jo nahloſčā nakti ūimneeze warejuſe attal pehz ūeschū mehneſču ilgas wahrgħanas itin brangi gulet un molu pilna ūsimiba ari nebijuſe waifs manama. No bitehm ūdurtā ūola bijuse gan uſpumpuse, bet tad laka tu ar auksu uħdeni alasħ uſlitušči, tad ari pumpums drihs noſlaħpi. Wifas sahpes nu drihs nobeigusħahs fā ari ūimā ūola pilnigi atdabujiſe ūanu agraku weseliba un no ta laiha laulu-liga ari neſejot waifs eerađu sehs. Par scho retu dseb-ħananas wiħsi janogaida jo plasħħakas ūinas un buhtu ari weħlejams, fa no aħrejju puses par scho gabijumu spreedumu dotu. —

Gudrs funs. Avisei „R. Fr. Pr.“ raksta laħds lafta ħas. Gadijumi ir-danhs un dašħabi bijuschi, kur tħetra fahjigais mahju draugs sawiem kopejeem un fainnekeem ar sawu sapra fchanu preeku darijs. Ari es gribu is sawiem pedfihwo jumeem laħdu gadijumu pastħażżei, kas peħtitajeem im lopu miċkotajeem war buxt preeku darijs. Mana kurlmehma tante bifti jau ilgus gadus ar laħdu kurlmehmu meittu weend tambari, kur preelfxambaris u foridori iż-żejjeb. Abas kurlmehmás, kā saprotams, durwix tura ar weenu aissleħgħas. Preelfx laħdeem desmits gadeem mana tante dabu ja maha iħsspalwa inu suniti däħwini, lam Rudolfsheimes pagħiex kā abu kurlmehmo seeweeshu apwaqtetajam laikka ustaromo fihni (marlu) pa weli tħalli däħwaja. Pirmi laikka sunitis biha katra zilwekk, peemeldejha, kas preelfx durwim pee swara wiċċa. Sunnelis sawu fulaiha darbu zilwelus peemeldejha isdariju reedams, bet kad nni abas kurlmehmás swara l-karru un sunna reeħchanu newareja fad-fidher, tad-żunnelis nahha beidset u to ebedmu, taħħod brikhsħo seeweeshem pee swahrkeem purinat u winas u durwix puix wiċċi. Peħjal peetila ar jo seeweeshus usmanigus darit kad-żunnelis wiħnha tħalli - pee kleites purinajha. Sunna reeħchanu, kas manu apmebleħchanu katra reiħ peemeldejha, peħġi 2½ gadeem pa wiċċam apluża un 7 gadus zauri li ħabu sawi nahwei, kas preelfx laħdeem meħnessehem notika, wiċċi palika meħms. Wiċċu jidu laikka funs nam ne weenu reiħu rejhji, weenalga waji wiċċi tambari, waji lauká atradħas, jeb ori waji laħds iswexx iseb pastħażu wina kundxi apmelejha; wiċċi tikai ar weenu luħlojha u sawas parweħletas azim un no taħbi winas weħl-lesħan no skatibda is-pvildija. Sunta to manidams, la winu nesavrot, reeħchanu tamdekk pa wiċċam attabba.

4. Lauksolu skolotajeem ja prot Latveesku gramatika un it wišur tanī ari jamahza.

5. Tas eemeſls, ka Latweeschu walodā wehl truhkſtot mahzibas-
grahmatu, newar buht peenemams, jo kad tahdu grahmatu teefcham
wehl truhktu, tab tahs ja-apgahdā; bet ſchi truhkuma deht tehwu
walobas weetā Wahzu walobu zelt, tas barbs pehz muhſu buhſcha-
nahm un likumeem ne no lahda ſtahwolka naw attaiſnojams.

6. Tapat naw attaiñnojams tas eemesls, ka zaur Wahzu waldo das eweschanu par mahzibas-walodu teem behrneem, kas grib tahslaki mahzitees, schahba wahziba kluhstot atweeglinata; jo kahdus augkugan war atnest mahzischana tahdā walodā, to behrns nesapro! Kad Wahzu waloda gada-skolas pirmajā schkirā ir mahzibas preeskchmets, tad latram skolenam ir eespehjams, to tik tahl eemahzitees, ka tas jo augstakā skola war eestah, bet tahda skolena prahku, kas mahzibā wehl tilai eefahzejs, war attihstit un zilat tilai tanī walodā, ko wiensch pilnigi saprot: winaa tehwaa-walodā.

Beidsot lai wehl apzeram „Zeitungas f. St. u. Land“ teikumu, ka Latveeschu walodai tagad wehl ne wisnotahk ne-efot tahds īvars, ka to ari Wahzu školās par mahzibas-preekschmetu waijadsetu eewest.— Par ūho leetu war buht daschadas domas. Kad Latveeschu pašchu školās latviiski mahza un Latv. gramatiku eewehro, tad Latveeschu behrneem ar to peeteek, un ja Wahži ūwās školās Latveeschu walodu nemahza, tad no tam wišpirms wineem pašcheem iżzefahs ūlahde un ūlaunums, jo tagad jau daudskahrt ūhuk ūjust. Pehz dwehſetū ūkaita Latveescheem Baltijā ir leels pahřvars par Wahzeem; wineem ūdīshwē Wahzu waloda wairs naw tik waijadfiga, kā Wahzeem Latveeschu waloda. Kā par peem. Wahzu adwokats, dakteris, tirogtajs, amatneeks, amata-wihrs zc. gan domā ūtiktees ar Latveeti, ja neprot latviiski! Latveeschu adwokati, dakteri, tirogtaji, redaktori zc. turpretim gan ūaprot wahziiski; tadehk ūchinī ūinā Latveeschi ir tahlaki, ne kā Wahži un Wahzu pašchu leeta ir, zif ilgi tee wehl kahro, ūchinī ūinā aīs Latveescheem ūpalikt atpakał. — Ūstti naw ari ūprotams, kā „Btga f. St. u. Land“ ūho walodas ūvaru ūaprot. Mehs domojam, ka Latveeschi, kas Baltijā wairak ne kā tahs zitas tautibas, tatšchū ūtīpat mas waretu kluht ne-eewehroti atstahti, kā wian waloda, jo tahn zitahm ūtautibahm ūdīshwē ar wineem ūtakhu ūfateekahs. — Ūtī jautajums tur pretim ir tas, waj p. p. mahzitajeem is Wahzu tau-

tas ir gabijumis, tas lihds šķīmt pēc ūneiem nebija eņehtrots un var bukt arī pirmo reisu nahzis preesķā.

Jautajumu un iššlaidrojumu fastītē.

3. — P. Tagasta teesas preekschehdetajs Jums teesas spreedumu issitudinajis krogd un Juhs pei tam ar nekahrtigeem mahrdeem ainsheimis; pehz tam teesa suhtisjuhi sawus lozelkus us Juhsu mahjahm, lai mineto spreedumu ispilda. Juhs paščus mahjā ne-atraduschi, schee faralstjuhi Juhsu mantu, baidijuschi un draudejuschi Juhsu seewu, no tam schi pagilbusi un behrni sahlušchi blaut un waidet. Wiss tas notizis ne Juhsu, bet zita taha parada deht. Juhs nu gribat sinat, waij tahdi darbi pehz likuma?

Nu redseet, schahdi gaudi ir tik pat wezi, la teesas, bet tilai reti tee ir pehz pateeñbas. Teesahm ir zelsch rahdits zaur likumeem; winahm ja-ispilda, kas pehz beigtas prozeses nospreests. Kahds eemesis winahm nu gan waretu buht, scho sawu ispildishanas-darbu nezilwejiga wihsé isdarit? Bet zaur neliitumigu un siuhrgalwigu pretoschanos winaš daudfreis gan teek peespeestas, sawus jeb zitu teesu spreedumus ar singrumu ispildit jeb pretotaju us llaufisbu peespeest. Waj tas ir Juhsu leeta tapat bijis, mehs nesinam, bet tilpat mas no Juhsu wehstules war nogist, kahda eemesia dehls teesas mihi pret Jums, ja Juhs newainigi, til aß buhlu isturejuschees. Ahtrali japeenem, ka ta leeta buhs ta bijusi: Juhs teelat apsuhdseti, war buht apgalwota pazrada dehls; pehz prozeses nobeigshanas spreedumus kriht pret Jums; Juhs teelat aizinali, to klausitees, bet Juhs ne-eitat. Spreedumus nahk spehkä, teesai tas ja-ispilda. Preeschehdetals, ar Jums satizes, Juhs atgadina, la nu ja samaksa. Juhs ehot aß preti un tecnecha waina ir, la winsch ar Jums strihdü eelaishchahs. Juhs nemaksaft. Pareisi, tad eset tad un tad mahjas, Juhsu manta kuhns usnemta. Bet Juhs nesebat mahjas, turpretim Juhsu seewa stahjahs teesai zela un to hanem ar nepeellahjibahn. Waj nu teesa tadehls behgs? Tas tatschu ti ne-eet, wiaas atruhme lawellus un ispilda usdoto amata-darbu. — Ar to pagihshchanu ir ka ir; daschas seewas, sawu prahru redsedemas nepeepildot, alasch mehds pagihbt; ta naw ne lahda nelaime: til pat ahtri winaš attkal atgihbst. — Ja mehs war buht zitadi spreeduschi, ne ka ta leeta ihsti ir, tad luhdsam peedoschanu, tad Jums ir teefka juhdset; bet ja mehs pareisi spreeduschi, tad noscheljat sawu pahrskatishanas un noluhdsat teesu, lai ta Juhs un Juhsu seewu waj ne-

tibas, kas kātaišahs uš mahzitaju weetahm Latweeshu draudsēs, nāv
janoleek ekhamens Latweeshu walodā, jo to šw. ewangeliumu tatschū
gan ar fēkni nervar pašludinat walodā, ko sludinatojs iħsti neprot
jeb ko tas tikai praktiskā dsiħwē mahzijees jeb mahjās dsirdejjis.
Var fħo leetu jau pehrn fħim weetā ir runnats. Bits jautajums ari
ir tas, waj muħfu pilsektas, kur Latweeshi dsiħwo un nobosħanas
malka, beidsot tatschu nebuhs jazet ari skolas preeħx Latweescheem,
kur wiċċu waloda buhs mahzibas-waloba. Taifniba un jaunako laiku
brishwpraktiba ir tatschu stiġralas, ne kā daschu zilweku stiħweſħanahs
uš wezahm, faruhjeju fċachm eerafchahm.

Theodors Molands.

Schkelede.*)

Za Tewim, zeen. lafitajs, laimes-mahmina nolemitu, nahlofchā wasarā Kursemi apzekot, un Tu winas jaukumus apluhkodams, lihds Saldus meestam buhtu laimigi noktuwis, un Tawa wehleschanahs buhtu, no ūcheenes us Kuldigu dotees, tad es buhtu Tewim labprahrt to padomu dewis, ne-eet wis pa to zelu, kurch taisni no Saldus us Kuldigu nowed, bet mašu lihkumiku pametot, us austruma puši greestees. Pa ūcho zelu staigajot, Tawas azis, sinkahrigi apkahrt luhkodamahs, gan nu wiš netiks eehakumā wairak eepreezetas, ne kā pa winu taižno zelu zelojot, bet 4 juhdzes nostraigajusčham un weenmūfigam krajumam ar faweeem ūhkeem ūlumeem un ūmneeku mahjahn (buhdinahn) aif muguras paleekot, Tawā preefchā it negaidot ijsplatiſees ūchha eleija, pa kuru Ēħdes upite lehni burbułodama us Wenti dodahs. Schē nu, Ēħdes-upites reiħajā puše, it kā ūpiħoħchha ūwaigħne tumħchā, ne-isgħiħtotā apkahrtumā, guł Tawā preefchā leelā Schekħħes muixha, kuras dabigi un mahħfligi jaufa guļka wehl it ūewiħxli zaur to teek pawairota, kā winā ūwas peħdejjas muħħsħa deeniraas meerigi pawada wihrs, kurch lai gan firmgalwiš no 82 gadeem buhdams, toħmehr peħz gara-mudribas un meeħas speħejibas wehl jauneklim liħdxi-

^{*)} Schis rafsteens jau gandrijs wahrdu pa wahrdat atrodbahs nobrufs
„Balt. Websm.“ 1874 g. g. 45. num.; bet scha rafsteena zeen. farafstitais muhs luhdjis,
to no jaunde ari „Balt. Semf.“ usnent. Reb.

Juba pate, waj nenobod kriminal-teejai. Teejä s ir no Walsis walibas eezeltsä, ar tahti nebuhs jolotees!

(3f Kursemes bishu lopsh. beeđribas)

2. J. K. — **P.** Juhsu jautajumu: "Kadehk gawenōs dsimuschi (mesti) teki, zaur zaurim nemot, it simi nu mozahs ar zaureijamo laiti un kā schi dseedejama?" — beedriba atraidija par nepahrspreechamu, tadehk ka tahda teku simiba aif schi eemeela wišpahrigi ne buht nam ewehrota un ari ne us tähdeem sinibas pamateem newar dibinates. Tas warot gan schur waj tur notilt, bet tad alašč buhschot ihpashas wainas un wahjibas.

3. Weismaneets. Juhšu jautajumu: „Iš zit dačahm geld eedalit tihrumus, lam wairak smilts-grunts un peeteelamas plawas un ganibas?“ — Aufmanns lgs issazija par ne-isslaibrojamu, tadehk la tas pa dāndi wišpahrigs un war buht loti daſchadi ſprotams un atbildams. Beedriba ſchai atbildei pūnigi peekrita.

4. Iš to jautajumu: „la droſchi dihgſtoſchas fehlas apgahda-
jamas?“ Thomſona lgs isslaibroja, la tē tilai ihpach „ſemkopju lantoriš“ war lihdseet. Scho leetu beedriba turpmal jo ſchlati vahrspreedihs. — Jano-
ſchehlo, fa ne weens pats, lam redalzija fehlas apgahdajuš, uebijsa ſinojis, fa tahs
dihguschaſ. Tahdā ſwarigās leetās taſchu waijadsetu jo masak noguruſcheem buht.
Ko beedriba un redalzija tē lai iſdara, kad tahm ween jaþuhlejahs, kad ſemkopji til
mas eewehro minu aizinaſhanu! Strahdaſim jel wiñ ſopā, ſanahm ſaimneezibahm
nor ſabu!

5. Grahvju ģeme, tas mairak gabus ijsmesta, pehz Thomsona tga isskaidro-
jumeem wisselmi gal pa wasar i us plau islaisma; rubenī islaista, ta pa balai is-
nihlii un saude no sawa meħħlofshanaas speħba.

6. Kā plawas pahlabojamas? Par to jau ralstīts deesgan plāšķi „Baltijas Semkopī” no 1875. g. № 15, no 1876. g. № 11 un 12, no 1877. g. № 13 un 39, tur ari tās jautajumis iestādrots: kahdi mehssi plawahni leetajami.

nojams sara-waronis ſcha mahrda wiſu-pilnigakā ſinā, kusch ſonka-ſijas-kalnōs ar apbrihuojamu duhīchību uu išmanibū ſaredomis, næweu eiropiſtu Slovenibū iſpelniſees, bet ari muhſu Ŝemēs-tehwam plaichu un angliju ſemes-gabalu palihdſejis eemantot. —

Schkehdī apluhkodami, dabonam it jaiku un patihlamu eespaiduz
wījur redsama kohrtiba, spodriba; un dauds pē tam istoīsa ta buh-
schana, kure reti kahdā zitā muishā atradisim, wīsa muishā ir akni-
neem brugeta, kas winai wairak pilshatisku ißklatu dod, ne kā to daschā
meestā redsam, kā p. peem. Dobele, kur tikai preeksīc ne dauds gadeem
sahka gahdat, ka lai nebūtu pawaħarōs un rudenōs liħds auklu-wee-
tahm jabreen. Kamehr dauds zitās muishās dascha laba ehka peh-
dejōs gadu-desmitōs no sawa bijuscha „selta-laiku“ spochumia dands
sandejuſe, ir schē zaur generača-firmgalwja ruhpibū wīs gluschi otrads:
wīšas ehkas ne ween u to glixtato apkoptas, bet ir ari wehl koti
jauns parks un 18 puhra-weetas seels angku-dahrss no jauna klaht
peenahkuschi. Ari wezais diwtahschu fungu-nams ir tagad gluschi zi-
tadā ißkata tehrypts un pēlina wi-
žadi to wahrdu „pils.“ Pils pa-
galma eegahjušči, redsam diwi
gipjē leetas milfigas lauwas uſ tre-
pehm guksam, tureas leekahs zitreisejo
pils-sargu weetu eenemam. Tad
pils paſchā eedami, nomanam tuhdat,
ka winas ihpaschneekam wajag
wīžu pirms kaiſligam medineekam
buht, jo wīs preekschnams gresnots
daschadu svehru rageem un zitadeem
medibas peederumeem — starp
ziteem redsam ari diwus preebahstu-
lahschus un weenu breescha galwu
no reta leeluma; — bet driħsi ari da-
bonam nogist, ka pils-ihpaschneels
ir kara-wihrs, jo redsam, wīstīm
wina dīħwojamo kambari gresnotu
kara-eerotscheem, kahdus reti ween
atrod; pē seenmakeem karajahs
diwpadħmit Aſijas knesu weidoki, kuri
muħſu firngalwim padewiſchees,
ar winu meerā un draudſibā dīħ-
wojuſchi; tad dauds zeetolschun no-
bildejumus, kurus wezais generals
ar Īcherkeheem karobams lizis uſ-
buhwet un no kreeem weens ar
Augsta Waldineeka schehlastibu un
labſirdibu ness to wahrdu „Sass!“
Namā atrodahs ari weens kam-
baris, kurech zaur to eewehrojams,
ka winā wīs wehl tahdā pat buh-
schana ir, kahdā winu nesaika In-
drisks Sass, 1848. g. nomirdams,

Alfred Krups (Ip. 144.)

atstahjis, tikai ar to starpibu, ka pehz wina nahwes koschias ehrgeles
llaht peenahkuschas, pehz kurahm dseidat ik hwehtdeenas pa basnizas-
laiku muischias laudis pulzejahs. — Pils otrā (seemela-)pusē ir jauka
werandā preebuhweta, no kuras pa trijeem, mahkstigi cetaifiteem, ala-
ziju un baltdadjschu pudurkischneem eero beischoteem nosleenumieem, kuri
atkal ar daſchdaschadeem mahkſlas raschojumeem greshott, leija nokahp-
jam. Schē apakſchā burbulu Ghdes-upite, kura pilij pretim zaur to
brangi platumā peenehmujehs, ka trihs ūlinas tikuſchas noraktaſ;
upites kraſti ir eerahmeti ūchetrkantigeem granita akmineem, tā pat kā
weena leelaka ūla, kuru upes widū ūtala waſaras-mahja un trelni
toku ūtumi puſchko. Leijas greshumū wehl pawaīro glihti buhwetais
ſpraiſlas-tiſts un ehkas, kuras upmali ūtalti dailojahs (ſudmalas,
maſchina) u. t. pr. gar ūtalu upes viſi ūteipahs parkis jeb lihziſ,
pawikoaeem, uhdēna-rumbahm un ziteem mahkſlas-raschojumeem gres-
nots un zaur ūtagadejā ihpachneeka ruhpibut gadu no gada ir ūtumā
ir ūtaltumā augdams. Tapat ari ūtelais augku-dahrīs, gadu no gada
augdams, 18 puhra-weetu ūtulumu ūtneedsis. Dahrī ūpluhkodami
it newikot wina ūopejā wezu ūareaugam, kuraam ūteipachneukarbi

tä satot. pee firds pee-auguschi, jo dahrss ir wiss-apfahrt ar 10 pehdas augstu un dñku apwolnumu aplenkts — schoreij tikai tadeht lai sakeem un ziteen peh; dahrja-augteem issalkuscheem schlehris buhtu zelälifts. Tad tñi wehl peentinu it jantu ñlatu, kuru no werandas pahri par leija burbutodam. Ehdes upiti azis mesdami baudam: tur wersti tahlumä redjam dñmtoas kapsehtu, kura bohnizadi buhweta pirmojam tagadejahs dñmtoas muischas ihpoñchneekam pa godam leezina, ka wiñsch ir finajis tiklab par dñihweem kñ par miruscheem peeklahjigi gahdat un ruhptees. Läbu laiku bija ñchi kapsehta flehgta stahwejusi, tamehr 1874. g. wañara wiñas wahrit atwehrabs, pee teem 20 tam gullischeem dñmtoas lozelkeem, wejö generafera brandseni fewi usnemdam. Tä ihfös wahrdos janklo Schlehdes muischu apraktijis, wehletos Tevi, zeen lasitajz, ari druzzin ar wiñas wehsturi un galä,zik wi spahriga eewehroñchana präfa, ar wiñas tagadejo ihpoñchneeku eepasifhtinat.

Bil gadu-^{üm}teaus Schkehde jan pastahw, now wairs issinams, jo preefsch 1729. g., kurā wina son Sazu familja pahegahja, now ne kā ussilmets. Turpret no tahm sīnahm, kuras no minetā gada sahket, muischas „wehstuku-lahde“ atrodahs, ir redsams, ka Schkehde va wijscho laikn son Sazu familijs peeder. —

Jurim f. Sosz. Wina dñshvi nu scheitan ihsumâ uss ihmefim.
(Turpmal beigumis.)

Daschadas sivadas.

Die eekſchjemehm

Kurſeme. Šimūnus miſčias barona G. von Recke weeta, ir
Jaun-Sahtu barons von Lieven par Tukumas aprinka-marſhalu iſ-
wehlets.

Konzerts. Sv. Jāņa vasnīcā Rīhgā 2. aprīlī k. g. tika konzerts isriņķots, kas seelā mehra bija apmeklets. Še konzerta nehma daļibū trijā lori: Waltera-Baltijas, Seminara un Seedona lori; bēstam veiļ no Schepšky k. tika uš ehrgelehm spēhleti mūzikas gabali. Visā sāvā spēhleschanā Schepšky k. parahdijahs kā kreetnis mūzikas pratejs. Par dseedašanu, wišpahrigi runajot, jašaka, ka ta labi iſ-dewahs. Še Waltera lora tenoris dseedaļa drusku neskaidri, kas

ihpažhi bij manamis augstakās weetās. Schim koram ir gaidama
kupla nahlamiba, ja tik tenoris tiks ijsiglihtots. No Baltijas seminara
kora jašaka, ka ūchis kori atstahja publikai labu eespaidu. Sem mu-
sikas direktora A. Berndt ļ. ijsweizigas wadishanas, ūcha kora ūkanas
atfitahs it ka vienodamas klausitaju auffs. Tikai pirmo dseeshmu ee-
ſahfot, ka ūkahs, 2. tenors nebija balsi ristigi uſnehmis, bet dseeda-
ſchanā ijsweizigi buhdami, pehz pahra taktim ūwanu niſejumi pahrlabojā.
Seedoxa kori eewehrojot jaleezina, ka ūcha kora dseedatajeem ir stipras
balfis. Dseedashanā stipras un ūlusas weetas mas tika eewehrotas.
Leela pateižiba ja-īšaka mahzitajam Walter ļ. par ūchi konzerta iſ-
rihkoſchanu.

Jswilkums iš gada rehfina par 1877 gadu,

kas Sarkana krusta galwas beedribai un ar to Paschas Keisereenes
Majestetei eesneegts no Zelgawas weetigas Latweeshu palihdsibas
komitejas preeskch lara wihereem un winu peederigeem.

Komiteja eņšahka ūsu darboschanoš puzīwasarā 1877 gadā.
Lozēku skaita bija 30.

Genahvis;

a. ijdodamas naudas: lozeltu gada maksas, no konzertehm, teatra israhdischanahm, halehm, ar wahrdi no daschahm beedribahm, pee ihpascheem notikumeem, is strihdian salihdsinaschanas.	323	51
b. aistaupamäs nandas.	100	—
c. naudas ar ihpaschu noteikumu: preeskch peepalihdsibas eewainotu un krituschu fara wihru peederigeem:	820	52
preeskch zigareem un papiroseem	26	75
	847	27
	1270	78

Sjdots:

a. no išvadamas naudąs 10% galvias beedribai Pehterburgā	32 35
30% aिरेक्टिनास प्रेल्फ़ आइटापामास नाउदा०	97 5
आइटापामो नाउदु अपालाजोत ताइ प्रेल्फ़ि	2 95
प्रेल्फ़ लांजेलास वायाड्सिबहम, द्रुका- ताजोम, पर फुक्तिजुमीम, पास्स माह्र-	
फहम न. त. प्र.	82 30 214 65

b. no aistaupamās naudas	
c. no naudas ar ihpaſchn noteikumu:	
Kursemes weetigai walbei no beedribas preefsch ſlimu un eewainotu fara wihru apkopſchanas preefsch peepalihdsibas eewai- notu un krituſchu fara wihru peederigeem	
19. Augustā 1877	500 —
Paſcheem eewainotu un krituſchu fara wihru peederigeem peepalihdssets ar.	25 —
naudas zigareem un papiroſeem preefsch	
wihru fara wihreem	26 75 551 75 766 40

Utläges nr 1 januari 1879.

a. iſbodamas naudas	108	86
b. aistaupamās naudas	100	—
c. naudas ar ihpaschu noteikumu	295	52
<i>Na ūcha atsifumā: nū intreſehum unguisdiſts</i>	<u>450</u>	—

<i>flaibra</i>	<i>naudā</i>	54	38
----------------	--------------	----	----

Daschadas leetas preetjch lajaretes, apgehrba u. t. pr. ir
komitejai 1877 g. pefuhititas par 1076 88
No tahm us kara lauku nosuhititas 11. augustâ

un 19. dezembrī par	523	45
Pascheem krituschu un eewainotu lara wihru peederigeem isdalitas par	45	55

Bitahm komitejahm noſuhltas par 430 93 999 93

Atlikus has mantas iš 1. janvاري 1878 g. par	76 95
Kad žaleek eenahkušchu skaidru naudu ar pеesuhtito	
leetu wehrtibu kopā un atskaita aistaipamo naudu,	
kas kā eenahkuše jau isdodamā naudā eewesta, t. i.	
skaidru naudu	1170 78
ar leetu wehrtibu par	1076 88
	<u>tad ištaikė fondā</u> 2247 66

Gada rehlinā ir ūjīščki inīets, ka komitejas lozessis Nikolai Schirkenhösera I. komitejai nodewiš:

160,075 papirošu,
2,630 cigaru un
 $23\frac{1}{2}$ mahzinas tabaka;
ka grāmatu apgādātaja ī. Ernst Plates Rīga komitešai pēcuh-

tījū 136. Latveeschi lažamo grahmatu;
ka wišas ūptinas Latveeschi laikrakstii redakcijas ūwas lapas
bei mākslas preeljsch flimeem un ērvainoteem kara wihereem
komitejai nefrescējebos;

ka H. Allunana t. grahamatu pahrbdtawa Tselgawā lašamas grahamatas
slimeem ni ewainoteem kara wihreem bes makšas atwehlejuse
ni beigās, ka komiteja ari nahkoſchā, t. i. ſchinī yadā, ſanu
darbu uſ preekſchu wedihs.

Komiteja šcho rehkinu klaji nolikdama, iššaka wehl reifewejeem un dahwam ūlafitajeem ūrſnigu pateizibū, zer ta wīn ir us preefchū tai peepalihdžibas neleegs un veemin, ta komiteja ūhogad, pehz jauna gada, bes taht peepalihdžehim, ko ta teefcham kara wiħreem un wīn peederigeem ūneegħe, jau eespeħju ħe 500 rublu no jauna Kursemes weetigai walbej no beedribas preefch ūlimu un ewwainotu kara wiħru aploppħanas paġniegt un us kara laiħi aktar bagħat is drakhni krah-jumus nohsuht. (Preefchneeziba).

Nihga. Kā Wahzu aivīse „Pet. Bēg.” grib finat, mūhsu Walsts-waldiba nodomojuſe, Preekules dzelszela stanžiju zaur ihpaschu dzelszela līhniju ar Klaipedu (Memel) ūsaweenot. Scho līhniju tikai us kahdu laiku dibinahs lai andele nenostahtos, ja Baltijas juhra tiktu blokeereta. Weens inschineers schihs leetas dehł jau no Peterburgas us Leepaju aibrauzis.

Ar Keisarſtas Augſtibas Tronamantineeka atlauſchanu
Maslawas galwas-komiteja Inhguſe Kurſemes gubernas pahrvaldneku,
sem wiſa preeſchschdeſchanas ſtaſtahdit gubernas-komiteju, kaſ wiſur
tanu winam uſtizetā gubernā dahuwanas krahj, lai waretu lugus eegah-
dat preeſch if laba prahta cetaſamas flotes.

Kad nu gubernas pahrvaldneeks gubernas-komiteju ir fastahdjis, tad wiensch usaizina preefsh mineta noluuhka dahwanas pañneegt, kuras gubernatora fauzelejā preti nem. (Kurs. amb. amisse.)

Rīhga. 20. aprīlī f. g. peepeschi nomira Rīhgas 2. armijas torpuša virskomandants, generals, generaladjudants Heinrichis fon Dehn. Nelaikis bija Igaunijas muischnieks un ixt dīsimis 1816 g. Dehns tikai isgahjusčā godā, 7. aprīlī, eestahjees scheitan ūwā angstā amatā, tamlihds tilai ūoti ihu laizmu Rīhga bijis, bet to mehr winam ijdeweess ūchinī ihša laikā ne ween daudz draugu bet ari daudz mihleſtibas no ūweem apakſchnekeem eeguhtees. Isgahjusču treschdeenu, 24. aprīlī, wina lihki pahriweda uſ Rīhgas-Dinaburgas dseljszeli, no kureenes to uſ nelaika muischu, Kono, Igaunijā aishweda un tur paglabaja.

Nihga. 23. aprili ſt g. no rihta agri nomira Widsemes wize-gubernators barons Edvards fon Kruudener. Barons fon Kruudener tifkai no juuli mehnescha 1875. g. ſawu amatu pahrvaldija, bet ſchinī ihſā laikā wiſch no wifeem, kas ar winu ſagabjahs vija pilnigu augsteenifchamu eemantojis. 26. aprili leels pulks draugu un pasihftamu novadiig uelaiki uſ heidsamo dukas meetu.

Riga. Deenwidus-Widsemes semkopibas-fabeedriba uolehmuse, preefch ſewis ihpaſchu organu Latweefchu walobā dibinat, kas ihpaſchij laukhaineezibū eewehros. — Zaur tahdu laikrakſtu, ja tas teefham iſnahktu, Latweefchu rafſneezibā, ihpaſchi ſaimneeziſbas ſiuibu nodakā, buhtu eewehrojams ſolis uſ preefchhu ſpehrts; jo minetā fabeedriba, pehž winas lihdsſchinigeem darbeem ſpreefhot, nodarbojahs ar dſileem ſiniſkeem jautajumeem, kas no tantu ekonomiſka ſtahwolla foti ſwarigi un zitadi pee nūms gan nekluhtu iſpehtiti. Lihds ſhim ſchahdu teizamu, ſai gan gruhtu puhlinu auglus Latweefchi tikai pa dalai da- buja baudit, tadeht ſa teem truhka ihpaſcha laikrakſta preefch ſinibas; wineem tagad tikai ir laikrakſti preefch ſinahm, ſtahſteem, ziteem raf- ſteem un praktiſlahm waijadſibahm. Schihs truhkums tad un turpmak luhtu noivehrſis: Latweefcheem buhž ori ſiniſis laikrakſis. Tahdu awiſi weenam jeb otram naw eespehjams uſturet; ta pagehr foti dauds upuru. Minetai fabeedribai tas leekahs buht eespehjams, un ſad wina ſchos uuvurus Latweefchu tautai var ſabu neis, tad wina no tahs iſ-

pelnahs pateizibū. — Mehs žawu ſiniſto amata-beedri apſweižinaſim ar ihpafchu preeku.

No **Wez-Sahteen**. Leeldeenas svehtku dehl šhogab Wez-Sahtes semkopibas školā eksamens kluwa naturets jan 7. aprīlī. Uz šo eksameni bija ullaht wairak lozelku is šchihš školas kuratoriuma, ihestens ūstahtsrahts von Peteresen kungs, no valsts-domenu ministerijas atkuhtits un daschi weesi.

Kad žaur žaurim panahkumi tikai tahdi bija, tas nahk pa lee-lakai dafai no tam, ka tee wezakee školeni, kas it ihpažhi tikai us-sawu praktisku iħglixtibu luħkoja, škola eestahdami loti ma jisna f-Sħanċana lihdsä atneħsa.

14 jaunekleem, kurus wareja eeslawet ka praktiški iisglihtotus semkoplus, wareja ari darba lauku semkoplāa eerahdit.

Schihs deenas svehtischna wehl zaur to kluva pa-augstnata, ka skolas istabā pirmo reis bija išlikta schihs skolas dibinataja, Egi-dija Sokolowitscha bilde, gan drihs dīshwes leelumā. Bilde ir skaitē mahlejums eljas krahfās, seltitā rahmā; mahlejis to ir barons Otto fon Lewenstern Walmeeras muisčā un Wez-Sahtes semkopibas skolai to dahwinaja Kursemes brunneezibas komitaja zaur grafu Theodor Medem — Elejā. —

Peterburga. Waldibas wehstnesis sino, ka Keisariska Augstiba
leelſtſtene Anastasia Michailowna tikuſe ſaderinata Keniſchligai Aug-
ſtibai, leelherzogam Fridrikim Franzim no Mellenburg-Schwerines.

-- (Bāsnīžas sahdsība) Išaka-katedrales bāsnīzai no altara bildes par 200,000 rubļu brīlantu un īmaragdu akmeni išlaupīti. Še bildes padarīta skahde istaisot 4000 rubl. Lihds šchim wehl naw ūtāmejēs tāmīgam pēhdas sahdsīht.

— Pilsehtas-wirsneels general=adjutants Trepows 23. aprili
no ſawas nodakas cerehdneem atwadijees. Wina weſeliba naω daudſ
labojuſehs; ſpehki eſot ſoti wahji. Kä dſird Trepowa weetū eenemſchot
generals firſts Golozin's. —

Kasane. Ultiwas armijas dakteru un lopu-ahrstu truhkumi eewehe rojot, Kasanes birschas awise sino, ka Ministerija pawehlejuša wezako medizines un lopu ahrstesčanas studentu atlaikhanu is universitetes pasteigt. Elfameni 1. aprili jau notureti un kas fawu eksamenu nolikušchi, kluhs wissi fara deenestā usnemti.

Ajmu ſagiftſchana. Daudſreib noteel, ka nopluzinatas waj ſadeguſchās weetas ar tinti apſmehrē. Schahda tintes leetaſchana ir ſoti nepareiſa. Ne-ilgi atpakaſ awiſe „Post“ ſino, ka Berlimes apga- balā, wezaki ſawam ſadeguſcham behrnam wainu ar tinti apſmehreju- ſchi, bet paňahkums bijis taš, ka aſiniſ tikuſchas ſagiftetar un behrns leelaſkas moſkas nomiris. —

No Peehangawas. Wehl dascham zeen. lasitajam buhs atminā, ta diweem draudses skolotajeem pehrngad' behdig i wasaras-
swehtli bija, jo weens no teem, Neuland l. Leelwahrde, zaur uguns-
grehka ijszelchanos skolas-namā zeeta leelu fahdi, kamehr otris, J. Van-
kin l. Aisfraulē, tadeht kā tas fahdu foti apbehdinatu atraitni pehz
taisnibas uszichtigi aifstahweja, sawu ehrgelneeka weetu pasaudeja.
Gods mihkam Deewam! scho abu kreetna wihru behdas ar laiku ir
pahrwehrtuschahs otradi, tà kā tagad ar preeku waram sinot tà:
Leelwahrdes draudses skolas-nams jau atkal no jauma nstaiffs, fur
Neuland l. fosc'hā skolas-namā jo projam sawā darba-laukā uszichtigi
strahda. Aisfraulē J. Bankin l. turpretim zaur Widsemes ewangeliski-
lutra Konsistoriumu 12. aprilī f. g. sem num. 894 dabujis
spreedunu, kā now brihw, wiham ehrgelneeka- un schkestera-amatus
atuenit, (kā draudses skolotajs winsch ar weenu wehl bija un ir); ta-
deht winsch swehtdeen 23. aprilī f. g. schinis sawōs amatōs, pehz
gan brihs wesela pagahjušcha gada, atkal no jauma eestahjees, par fo-
sinams Aisfraules draudse gawile un preezajahs, pateikdamahs teefai
un taisnibai, kā scho wiuai tik mihku goda-wihru no nepareisahm u-

mahlschanahn atpestijuscha. — Pehz ihſa laika Aifraukles draudſe preekſch ſewis wehlehs zitu baſnizas pehrminder-a-lungu, tagadejā weetā. Draudſes-lozeſki no wiſas ſirds wehlejahs, lai brihs ſchē attal tahds patiſklams meers rastōs, lahdu Aifraukles zeenijamais leelſkungs- Barons Schulz fon Wicheraden, pahri par 25. gadeem baſnizas pehr- mindera-lunga amatu walbot, ſinaja uſturet, ne-apnikuſchi un tehwivſchki par to wirom uſtizeto walſti un draudſi gaſhdadamſ. Slava un gods wiram un ſirnuiga pateiziba! w. — s. —

Redakzijas pēcī hmeju mēs. Ar ihpaschū preeku mehs nesam
to sīnu, ka Vankina kā taisnā leetā taisnība ušwarejuši un ka vidus-
laiku patvariba preekšā višas draudses pelnītā weetā nogahsta.
Bet ar wehl jo leelaku preeku mehs ūanemam to sīnu, ka Ais-
frankles leelskungs scheit bijis taisnības iškarotajs newainibas aīs-
stahwetajs. Teescham, tas ir labs un tā peenahkahs leelskungam un
ta vihra mantneekam un pehznahlamam, kurš jau wiņos tumſības-
un wehrdsības-laikos tehwischki aīsstahweja apspeestos un waroniski
faroja par brihwibū un taisnību. Leelskungs, barons Kahrliš
Friedrichs Schoultz fon Aſcheraden peeder wehsturei, peeder
Latweefchū tautai, un wina pehznahkamajis, tagadejais Ais-
frankles leelskungs, barons Ernsts, ir peerahdijis ka wiņš
zeenīqs ūawa leelā ziltstehwa, zeenīqs Latweefchū pateizibas!

Tiflis. „Pet. Bgt.“ raksta, ka Persijas Schachs 26. aprīlī ņ. g. Tiflisā atbraukshot, kur wiensch weenu waj diwi deenas uskawesees un tad atkal tahlak us Maškanu un Peterburgu dosees.

Varſchava bakan tai mehrā ploſahs, ka wefelibaſ komiſija par waijadfigu atſinuſe aifleegt, behrnu lihkus ihpaſchōs ratōs uſ kapeem west, tamdeht tee tāpat ka pee-augufchu lihki tikai ar lihka rateem ja-wed. Noſazijumi par tam ir augſtakai walbei apſtipriņaſchauas deht preekſchā likti un uſ to ſtingri luhko, ka tee ari riktigi teek iſpitviti.

Militšhu ūsaukschana. Pehz Wisangstaki apstiprinatas repartizijas ir nodomats Kursemes gubernā militšhu pulku is 1614 wihireem ūstahdit. Ūsaukschanai un isrihkošchanai pehz kara likumū art. 8. janoteek 28 deenu laikā. Tamdehk wispirms jaruhpejahs par to, ka jau eepreeksch preeksch ūchi militšhu pulka apgehrbs jeb unifor- mas rīktigā laikā teek pagatawots. Izmehginajumi peerahdijuschi, ka pee til dauds drehbju un ūshbaku ūgatawošchanas 200 ūrodereem un tīpat dauds kurpneekem peeteek 20 deenas ko strahdat. Tamlihds Jelgawas polizeja ūchihs leetas dehk ūsaizinajusē wiſus Jelgawā ūsihwo- damus ūroderus un kurpneekus, lai uſ ūcho darbu drihsumā peeteizahs un pee tam lai ari uſdod, zif leelu deenas=algu wini pagehr. Berams, ka ari ūchahdi amatneeki, kas uſ laukeem ūsihwo, no ūchi patriotiſka darba ne- atrauſees, bet labprahrt. tehwijai waijadſigā un gruhtā brihdi papalih- diſių roku ūneeqs.

Kiewa. Nakti no 9. us 10. aprili nodega generaladjutantam Trefowam peederoschs brandwihna-bruhfsis. Uguns iszehles miltu magasine, kur weselu mehnesh ne weens zilweks ne-ehot eegnhsis. Bruhfsis ir apdroshinats par 12,000 rublu. Ihaſchneekam ne-ehot ne kahda ſlahde jazeesch bet gan nometajam, kam 3600 pudi miltu un 118 raga-lovi ſadeauschi. Domä ſa uguns veelifta.

Politikas vahrfats.

G. M. Kelgawā, 29. aprīlī. Wehl naw sinams, waj buhs karsch, waj nē; bet jazer, ka nebuhs, jo Anglu waldiba, jebšhu uſ karu fataifidamahs, patlaben ir paslikusi rahmaka, lehnaka. Wina jau ūnajahs godprahsti ar Kreeviju un ūahl fazit, ko ihsti grib; lihds ūchim wina ūchleterejahs tikai tā wispahrigi un rihdijsa neween ūwus pa-walstneekus, bet ari wiſu Eiropu un Asijas eedsihwotajus pret Kreeviju. Kā tas nu tā noteek? Nu, wina reis apkampuſehs, ka ar Kreeviju karot naw behren ūpehle; Kreevijas rihloſchanahs uſ ūsemi un pa juhru Anglus atmodinajusi. Wineem ari ne buht ne-eet ūahgā ar ūawn ūlelo ūhloſchanas-maſchini. Brauz, eet, ūtreeen, iſdod ūaudu un galā ūesin uſ ūureeni, ko, tā? Ūisur juhſchanas, genhtibas. Un tad wehl bailes, ka Asijas bari (Indijas pulki un Turku ūawwaļneeki) Eiropas ūrā ne buht nederehā, ka Kreevju ūahrtigee pulki tos ūakaus, ūr ween ūeekluhs. Bet war buht wehl wairak ne tā zaur to, Anglu waldiba ir eebaidita no paschu tautas; tuhksioſcheem Anglu winai eefneeguſchi un eesneeds rakstus, ūreōs ūe pretojahs pret winas ūara-politiku un pagehr meeru,

pagehr kongresu, kas lai meeru nodibinatu. War buht, ka wiſſ tas Anglu kehnineeni ari peespeeda, muhſu Keisaram us Wina dſimſcha-nas-deenu ſoti laipnigu apſweizinaſchanu rakſtit, kas ari us meeru ſih-mejahs. — Muhſu fuhtnis Londonē, grafs Schuwalows, jau zelā us Peterburgu; ir wiſch neſot labas finas. — Ar Turkū ir raibas leetas. Muhamedaneeschu fazelschanas Bulgarijā un pee tahs robeſchahm nu gan eſot apſpeesta; iħsti fazelschanahs ta ne-efot bijiſi, betifikai Turkū palaidoru nedarbi; tee pa eerastu wiſti fahkuſchi laupit, bet Kreevi tos it drihs ſapehrufchi. To ſiau par fazelschanos preſ Kreewu teefahm iſpauduſchi Anglu fuhtnis un Turkū waldiba; ka ja alaſch. Bet ſultanam eet plani. Wina grib atzelt no waldibas; winam ir ſoti daudſ to pretineeku ſtarp nelaika minifteereem, kuru tur tik daudſ, un ſtarp leelmañem, ko meħs ſem ta wahrda paſča paſiħtam. Tee grib zitu ſultanu, kam wairak duħħchas. Tee ſtauſch un waija ari Osmani, ka tas Plewnu naw labaki aiffstahwejis. Nabaga Osmanis! Ir pee kħi nemeera Angli wainigi; ir tee grib zitu ſultanu; kħi eſot Kreewu draugs. Bet Kreevi grib atkal ħo ſultanu; ar ħo ſini Stefanā ħleħda meeru; zits ſultans to war buht ne-atsiħtu; pee Turka ir wiſas taunus leetas eespehjamas, un Kreevi ween weħ-żargħa un uſtura ħo ſultanu; tadeħk wini ari wina galwaś-pilfeħta tik tuwu; wini tuħdał tanu ee-eetu, ja tur revoluzija zeltoſ. Tad ari Angli tur ee-eetu un tad buhtu ar teem kaufchanahs. Tadeħk ir no meera Konstantinopolis atlež Eiropas meers; maſakais tagad. — Austrija, kħi ħċaubaġa nadama, groſahs peħz laika un danzo alaſch peħz fuwħas muſikas; paſħai wiñai naw politikas orkeſtera. Ta ir nelaime, bet nadama Austrija naw tas weenlgais nelaimigais ſeewetis un tas laſitaju iſliħdina ar lifteni. Wahzija iſpelnaħs alaſch wiſas paſaules augſzeenibu; ari tagad. Ta neſchaubahs. Wina ari neſchaubiſees. Weens no wiñas brangafeem deħleem paleel atkal par muhſu augħtā Keisara-nama radu: Wlellenburga-Schwerinas leelhergoga manti-neeks, prinzis Friedrichs Franzis, ir Kaukasijs waldneeka, Keisara braħla Leelfirsta Michaela meitas, Leelfirſteneš Anastajjas bruhtgħans. Wina dſimusi 16. julijs 1860. Muums ja preeza jahs, ka radneezibas faites ſtarp muhſu Keisara-namu un Wahziju paleel alaſch jo stip-rafas. Meħs weħlam no firðs laimes kħim laimigam jaunam pahram! — Wahzijas keiħars, muhſu Keisara onkuſis, ſawus-pulkus pahrlu-h kodams fajjizis: „Sawu braħlenu, Kreevijas Keiħaru, es ne-atsiħħaħschu!“ Baldees! Schee wahrdi fwer daudſ, ſoti daudſ, jebsħu tee ari neſħmejahs us to, ka Wahzija eetu karā. — Walis sapulze pahrspreesch preekhlikumu, peħz kura Wahzijas trona mantineeks ee-żekkam par Elsasas Lorringas pahrwaldneku. — Starp Wahzijas waldibu un pahwestu Leo XIII. noteek farunaschanahs par jo meerigu ūtikħanahs katoħu garidnejku deħt. Zerè, ka tè iſliħgum is-ħdojees. — Parixi wiſpahriga iſſtaħħde atweħrta; eſot leeliska un ſoti opmelletta. Republikaneeschu preeks eſot bes gala, jo wiſs noteelot tihri republi-kaufiſti.

Visjaunakas finas un telegrami.

G. M. Želgawā, 2. maijā. Šinas, kas veidsamā laikā nahku-
ſčas, rahda uſ meeru; viſu masaktais gandrihs viſas leelvalstis nu-
ſkaidri iſſazijuſchahs, ka winas tilai meerigā iſlihdsinaſchanā atſihſtot
Eiropas iſhsto labumu; un tanī mehrā, kā ſchi atſihſchanā iſplatahſ
un paleek wiſpahriga, Anglijas waldbiā ſara-preeći eet maſumā.
Tā ari ſino, ka ſtarp Angliju un muhſu waldbiu gandrihs jau piltiga iſlih-
dinaſchanahſ panahkta; tikai par diwi punktehm wehl nē. Angli bihſtahs,
ka Kreevu wara uſ uhdeneem nepaleek pa daudſ leela, tadehl wini
pastahw uſ tam, ka Batumai (pee Melnās juhreas kraſteem, Aſijā)
efot japeeek Turku rokās un ka jaundibinajamās Bulgarijas robeschahm
nebuhs ſneegtees lihds Widus-juhreas uhdeneem; jo jebſchu gan ſchi
Bulgarija nebuhs Kreevu walsts daka — tā Angli ſpreeſch —, tad
tomehr Kreevi par to klužumā waldiſhot un tamlihds wiku paſy-
waldiba ſneegſchotees ari uſ mineteem uhdeneem. Tapat wini ari
negrib, ka tee ſemes-gabali, kūr Greeki bſihwo, nahktu pee jau-
nās Bulgarijas, lai zaur tam ſchi tauta neſahktu draudſetees
ar Kreeweem. Veidsot Angli wehl grib iſgahdat, ka Turzijai
buhtu brihwos zelſch uſ teem ſemes gabaleem, kas tai wehl paleek;
bet tas ne-efot eefvehjamās, ja Bulgarijas robeschahs ſneegtos lihds pat
juhreas kraſteem. Franzija un Italijs ſchiņi ſinā ar Angliju efot

weenos prahots, jebchju ihpaſchi Franzija zaur ſawu ahrleetu ministeri nehen wehl iſſazijuſehs, ka wina gribot meeru un ari zerot, ka tas nekluhſhot trauzets. — Bzik wiſahm ſchihm meera-ſinahm fwara, tagad newar ſinat, bet Anglijas kara-ministerija, ka taha zita ſina wehſti, eſot pawehli laibufe, lai Indijas kara-pulkus uſ Eiropu wairs ne-ſuhta, furpretim Franzija eſot pretoſchanos iſſazijuji pret Angkeem, ja tee gribetu Sueza kanalu apſehſt. — Wieskomandants, generalis Todlebens, pa tam pret Turku iſturahs it ſtrupi: wirſch nolizis terminu, lihds kuram Turku kara-pulkı lai Kreeveem atdod zeetokſchus Schumli, Warnu un Batumu, ja neklauſhot, tad wirſch vebz min termina tuhdak eenemſhot Konſtantinopoli. Osmanis Paſcha iſſazijiſ, ka Turku pulki ne-eſot deesgan ſpehzigi, tahdai eenemſchanai pretotees un nu Turkam bija jakosch ruhtā ahbolā; ſultans laidis pawehli, lai minetos zeetokſchus atdod Kreeveem. Lihds tas kluhs iſdarits, muhſu pulki palits Stefanā; wehlaſ tee, ja Angli buhs no Marmora juheras iſbraukuſchi, kahpſhotees druzzin atpakaſ. Grajs Schuwalows 1. maijā no Londones atbrauzis Peterburgā; Berlinē wirſch farunajees ar Wahzu Leisaru, ar trona mantneeku un ar ahrleetu ministeri. Wiſi wina ſanehmuiſchi ſoti laipnigi. Dīrđ, ka Schuwalows nefot meera-ſinas un ka wirſch nu palikſhot firſta Gortſhakowa weetā par ahrleetu ministeri; Gortſhakow's ſtimbas dehſ no amata atkahpſhotees. Schuwalowa weetā eefhot uſ Londoni 10. armijas komandants, firſts Voronjowſ. — Par Kreewijas fuhtni Konſtantinopoli eezelts firſts Lobanowſ-Roſtowski. Wal- diiba apſtiprinajuji dſelszeta taifischanmu no Preekules (Leepajaſ dſels- zelſch) uſ Klaipehdvi. Eelfleetu Ministera lgs apſtiprinajis par Rīgas pilsfehtas galwu birgermeistarū Būngneri un par wina amata-beedri pilsfehtas elstermani Molienu. —

Uf Wahzu keisaru schauts. Keisars Wilhelms 29. aprilli f. g. pullst. 3½ pehz pußd. lihds ar Bahdenes leelherzogenei brauza atpakaat no dahrsa uf sawu pili. Te no nama Mr. Ga isleheza kahds skitti gehrbees jouns zilwels un schahwa ar rewołweri pa diwi lahgeem uf keisara rateem, tomehr netrahpija. No seedsneeku un weenu zilweku, kas winu gribaja wairit, tuhdał hanehma un aishweda uf polizeju, kur winu, eekschleetu ministerim klaht esot, tuhdał pahrklauschinaja. Winsch esot kahds rehdneeka (pehz zitahm finahm klempnera) selis is Leipzigas; wina wahrds esot Emils Heinrichs Waks Hödels. Zit tagad sin, tad winsch esot sozial-demokrats, un schahwis uf keisara ois ihguma, tadeht ka winam leela nabadsiba. No eesahkuma winsch sawu grehkar darbu leedsis, gribedams isgroositees, ka esot pats jewi gribejis no schaut, bet leezeneeki redsejuschi, ka winsch mehrkejis. — Keisars esot it meerigs un spirgts; pilsfehtas eedsihwotaji winam parahdijsuschi dsiki sastusti ustizibu un preeku, ka Deews winu atkal tik brihnischki isqlahbis.

Athildes.

J. O. — X. m. Jums esot tahdas 200 mihielas, daschas teikas, mahnu eeraschu, puhschloßhanu un pefkeli ussihmejumi, pasakas ic., ko waretu Maßlawinekleem preefuhit, bet Juhs nesinat, waj nebuhs pa wehlu. — Brijhwsemneels — wina adresse ir nodrulata „**V. S.**“ 13. numurā — lott preezasees, til bagatu krahjumu no Jums īzakemot, un Juhs zaur to sawai tautai buhſt godam falpojuschi. Pa wehlu it ne buht naw; tahdu Irahjschanu ne lad newar beigt. Tomehr mehs Juhs un zitus, fas icho no Brijhwsemneela ujremto un til pat grēku ū teizamu darbu grib ūlmet, weh-letos usmānigus darit, ū mineto materialu Brijhwsemneelam ari deesgan ahtri newar preefuhit, ja pirms sehjums tatkhu reis jalagatano preefch drufas, lai ta leeta etuu us preefchū. — Juhsu wehleschanos sawa ets. deht ar mihiu prabtu ispildīsim. — Juhsu „Ahlilde“ ir pa garu un pa ašu, nomaldahs ari daudz tahrt no leetas un tas-deht Juhs aishwed lāra pret taisnību! Ja aiwehleet pa-iħxnat, tad labprāt usnemsim.

S. J. — W. P. Sp. m. Sirsnigi pateidamees zeram, Ia Juhs nepeelus-

A. M. — **A.** Paklausim. „Semlopi“ un „Beelitumu“ wehl ar ween war sabot. — Titai usraugu teesai, ne wiis meetneeku-pullam, peenahlahs nosozit, zif teesneshu preelish lahdas pagasta-teesa-waijaga. — To sinu, la lahdas teesa-wihs neporeeū eselita meha petrum par misanahria cemehraiomu.

**Kursemēd b. l. beedribas korepondecējoscham lozelim, filolo-
gijas kandidatam, Kahršlī Müller lgam, Wez-Peebalgas draudes skolā.
Beedribas weblečanoss ipuldīt, viņas prezidents Rūhs laipni uzaicina, schahdu jaun-
ta sumu ißlaidot un lihdi nahlošchaj sapulzes deenai atbildi atskribit:**

Tam pacham, Rosaretum un dands zitem. Juhsu fesnigas un draus-
dsugās laimes mēlešanas Kursem. b. t. beedriba sanieha ar leelu preetu un usdeva
laimi no priedentam. Tums kriinin patiežu issavāt. **„Ko zauri ūzis“**

